

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Сумський державний університет

Введено в дію наказом ректора
№0160-І від 22 лютого 2019 р.

ПОЛОЖЕННЯ
про академічну доброчесність та етику академічних взаємовідносин
у Сумському державному університеті

Суми 2019

МОН України	Положення про академічну доброчесність та етику академічних взаємовідносин у Сумському державному університеті	Стор. 2
СумДУ		Версія 01

Зміст

1. Загальні положення	3
2. Система сприяння дотриманню принципів академічної доброчесності та етики академічних взаємовідносин у Сумському державному університеті	3
3. Управління процесом дотримання академічної доброчесності на загальноуніверситетському та локальному рівнях	6
4. Відповідальність за дотримання академічної доброчесності	8
5. Порядок перевірки навчальних, кваліфікаційних, науково-методичних та наукових робіт на наявність ознак академічного плагіату	13
6. Заходи з попередження порушень академічної доброчесності в освітньо-науковій діяльності	16
7. Прикінцеві положення	17

МОН України	Положення про академічну доброчесність та етику академічних взаємовідносин у Сумському державному університеті	Стор. 3
СумДУ		Версія 01

1 Загальні положення

1.1 Положення про академічну доброчесність та етику академічних взаємовідносин у Сумському державному університеті (далі – Положення) визначає основні засади академічної доброчесності в освітньо-науковій діяльності університетської громади як невід’ємної складової системи забезпечення якості вищої освіти та освітньої діяльності Сумського державного університету (далі – університет, СумДУ), при вирішенні питань кадрового забезпечення, підготовки науково-педагогічних та наукових кадрів та підвищення їх кваліфікації тощо.

1.2 Положення застосовується в частині, що не суперечить чинному законодавству, загальнодержавній та внутрішньоуніверситетській нормативній базі. У тому числі як в Положенні, так і безпосередній діяльності враховуються вимоги таких документів (зі змінами та доповненнями): Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про наукову і науково-технічну діяльність», «Про авторське право і суміжні права», нормативно-правових актів Кабінету Міністрів України, чинних наказів Міністерства освіти і науки України, іншої загальнодержавної нормативної бази.

1.3 У Положенні додатково, окрім загальнодержавної нормативної бази, використана, проаналізована (за необхідності – інтерпретована до особливостей діяльності університету) інформація з відкритих джерел електронних ресурсів – сайтів (включаючи нормативну базу) вітчизняних і закордонних закладів вищої освіти, національних та міжнародних установ і асоціацій, рекомендації Міністерства освіти і науки України, освітня і наукова періодика, дані національних та міжнародних опитувань тощо.

1.4 Зміст основних визначень, використаних Положенні, відображений в Кодексі академічної доброчесності СумДУ.

1.5 Положення є складовою загальної нормативної бази університету, розміщується в електронному реєстрі основної чинної нормативної бази системи управління якістю діяльності університету, що є складовою розділу «Загальна інформація» офіційного сайту університету.

2 Система сприяння дотриманню принципів академічної доброчесності та етики академічних взаємовідносин у Сумському державному університеті

Система забезпечення принципів академічної доброчесності та етики академічних взаємовідносин (далі – академічної доброчесності) у СумДУ має наступні логічно взаємопов’язані між собою складові:

МОН України	Положення про академічну доброчесність та етику академічних взаємовідносин у Сумському державному університеті	Стор. 4
СумДУ		Версія 01

- нормативну базу, яка на системному рівні описує механізми впровадження принципів академічної доброчесності в науковий та освітній процеси, заходи з забезпечення дотримання принципів академічної доброчесності, процедури попередження та боротьби з порушеннями принципів академічної доброчесності. До основних елементів нормативної бази, у тому числі, відносяться:

- базові нормативні документи:

- Кодекс корпоративної культури СумДУ;
- Кодекс академічної доброчесності СумДУ;
- положення про академічну доброчесність та етику академічних взаємовідносин у СумДУ;
- положення про комісії з академічної доброчесності і університетську Комісію з етики та управління конфліктами;
- положення про групу сприяння академічній доброчесності;

- інші нормативні документи щодо здійснення відповідних видів освітньо-наукової діяльності в університеті, в яких у тому числі відображаються питання академічної доброчесності;

- структурні підрозділи та уповноважені комісії, які забезпечують популяризацію принципів академічної доброчесності, їх впровадження в освітньо-наукову діяльність університету, а також виконують наглядову та контролюючу функцію. Серед них:

- група сприяння академічній доброчесності;
- постійно діюча університетська Комісія з етики та управління конфліктами з терміном повноважень 2 роки, постійний та тимчасовий (за необхідності) склад якої призначається наказами ректора;
- одноразово сформовані комісії з академічної доброчесності, які, за необхідності, створюються наказами ректора, розпорядженнями проректорів університету, директора інституту (декана факультету), голови організаційного комітету конференції, головного редактора наукового журналу, голови спеціалізованої вченої ради.

Для розгляду порушень академічної доброчесності здобувачами вищої освіти до складу зазначених комісій повинні обов'язково входити представники органів студентського самоврядування.

До складу комісій не можуть входити особи, які притягувались до академічної відповідальності за порушення академічної доброчесності. У разі встановлення факту порушення академічної доброчесності членом комісії він виводиться з її складу наказом ректора.

МОН України	Положення про академічну доброчесність та етику академічних взаємовідносин у Сумському державному університеті	Стор. 5
СумДУ		Версія 01

Засідання комісій вважається правомірним у разі, якщо участь у їх роботі приймає не менше двох третин членів. Рішення комісій вважаються прийнятими, якщо вони підтримані простою більшістю голосів її членів відкритим голосуванням;

- інформаційна база, за допомогою якої здійснюється популяризація принципів академічної доброчесності та підвищення рівня обізнаності всіх учасників освітньо-наукової діяльності в університеті у питаннях академічної доброчесності і основними складовими якої є:

- сайт «Академічна доброчесність у СумДУ»;
- інформаційні та методичні матеріали, присвячених інформаційній грамотності та попередженню плагіату, які створені спільно з представниками компаній-розробників програм перевірки робіт на унікальність;
- інформаційні матеріали щодо корпоративної культури на робочому місці та переваг чесного навчання, які створені спільно з представниками роботодавців;
- матеріали, присвячені популяризації принципів академічної доброчесності серед осіб, що здобувають вищу освіту (банери, інфографіка, роздаткові матеріали тощо);

- інструменти впровадження принципів дотримання академічної доброчесності у освітню і наукову діяльність університету, які несуть просвітницьку функцію та за допомогою яких стає можливим попередження випадків порушення принципів академічної доброчесності, у тому числі:

- інформаційно-консультативне супроводження викладачів та здобувачів вищої освіти через створення відповідних ресурсів на сайті бібліотеки, друк буклетів та постерів, розробка та поширення відео-роликів та інша діяльність з промоції принципів академічної доброчесності;
- масові відкриті онлайн-курси «Академічна доброчесність: виклики, дії, успішні історії», «Основи інформаційної грамотності та роботи з даними»;
- реалізація програми підвищення кваліфікації науково-педагогічних і педагогічних працівників «Етика та академічна доброчесність в освіті і науці»;
- лекції основних стейкхолдерів вищої освіти (відомих випускників, роботодавців, експертів тощо) з тематики переваг чесного навчання та реалізації наукових досліджень, цикли тренінгів для всіх учасників

МОН України	Положення про академічну доброчесність та етику академічних взаємовідносин у Сумському державному університеті	Стор. 6
СумДУ		Версія 01

освітнього і наукового процесів в рамках всеукраїнських та міжнародних проектів з академічної доброчесності, грантових програм тощо;

- інструменти контролю додержання принципів дотримання академічної доброчесності у освітню і наукову діяльність університету, які передбачають:
 - здійснення анкетування учасників наукового та освітнього процесів на предмет порушень академічної доброчесності;
 - обов’язкову перевірку наукових, навчально-методичних, кваліфікаційних та навчальних робіт на наявність ознак академічного плагіату відповідно до створеної нормативної бази.

3 Управління процесом дотримання академічної доброчесності на загальноуніверситетському та локальному рівнях

3.1 Управління процесом дотримання принципів академічної доброчесності на загальноуніверситетському рівні здійснює перший проректор.

3.2 У безпосередньому підпорядкуванні першому проректору знаходиться група сприяння академічній доброчесності (далі – Група). Головна мета діяльності Групи – сприяння дотриманню принципів академічної доброчесності в освітньо-науковій діяльності університету. Завдання, функції, порядок організації роботи Групи, її структура, порядок взаємодії Групи з іншими підрозділами університету, відповідні права та межі відповідальності Групи визначаються окремим положенням.

3.3 Вирішення основних завдань та виконання функцій здійснюється Групою спільно з підрозділами університету відповідно до напрямку їх діяльності.

3.3.1 Управління процесом дотримання принципів академічної доброчесності в освітній діяльності університету та інформування здобувачів вищої освіти і співробітників університету про неприпустимість порушення принципів академічної доброчесності, а також реалізація заходів щодо запобігання проявам академічної недоброчесності здійснюється:

- в частині дотримання принципів академічної доброчесності здобувачами вищої освіти на першому та другому рівнях – організаційно-методичним управлінням, у тому числі бюро із забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти і лабораторією моніторингу якості освітньої діяльності;

МОН України	Положення про академічну доброчесність та етику академічних взаємовідносин у Сумському державному університеті	Стор. 7
СумДУ		Версія 01

- в частині дотримання принципів академічної доброчесності здобувачами вищої освіти на третьому та четвертому рівнях – відділом докторантури та аспірантури.

3.3.2 Управління процесом дотримання принципів академічної доброчесності при реалізації всіх напрямів наукової діяльності здійснює проректор з наукової роботи (в частині захисту дисертацій на здобуття наукових ступенів – спільно з директором департаменту по роботі з персоналом та підготовці науково-педагогічних кадрів). Контроль за дотриманням принципів академічної доброчесності, реалізацію заходів щодо запобігання проявам академічної недоброчесності при здійсненні окремих напрямів наукової діяльності проводиться в частині:

- діяльності наукових журналів університету – Центром науково-технічної та економічної інформації (далі – ЦНТЕІ) та головними редакторами наукових журналів;
- проведення університетських заходів наукового, науково-методичного і іншого спрямування (конференції, семінари тощо) – ЦНТЕІ та головами організаційних комітетів заходів;
- проведення захистів дисертацій на здобуття наукових ступенів – департаментом по роботі з персоналом та підготовці науково-педагогічних кадрів і головами спеціалізованих вчених рад;
- захисту прав інтелектуальної власності – ЦНТЕІ;
- виконання науково-дослідних робіт (далі – НДР), що фінансуються за рахунок державного та/або місцевих бюджетів – науково-дослідною частиною (далі – НДЧ) та науковими керівниками НДР.

3.3.3 Управління процесом дотримання академічної доброчесності в інститутах (на факультетах) здійснюють:

- з питань дотримання академічної доброчесності в освітньому процесі та з інших питань, пов'язаних з дотриманням принципів академічної доброчесності (окрім наукової діяльності) – перший заступник директора (декана);
- з питань академічної доброчесності в науковій діяльності – заступник директора (декана) з наукової роботи.

3.3.4 Популяризація принципів академічної доброчесності, інформування здобувачів вищої освіти про неприпустимість порушення принципів академічної доброчесності та реалізація заходів щодо запобігання проявам академічної недоброчесності проводиться у тому числі студентським самоврядуванням та студентською профспілкою університету, науковим

МОН України	Положення про академічну доброчесність та етику академічних взаємовідносин у Сумському державному університеті	Стор. 8
СумДУ		Версія 01

товариством студентів (слухачів), аспірантів, докторантів і молодих вчених СумДУ.

3.3.5 Інформаційно-технологічна діяльність щодо популяризації принципів академічної доброчесності, основ інформаційної грамотності та роботи з базами даних здійснюється бібліотекою СумДУ.

4 Відповідальність за дотримання академічної доброчесності

4.1 Відповідальність за дотримання принципів академічної доброчесності під час здійснення освітньо-наукової діяльності покладається на здобувачів вищої освіти та співробітників університету.

4.2 Виявлення фактів порушення академічної доброчесності здобувачами вищої освіти під час здійснення освітньо-наукової діяльності здійснюється передусім викладачами (в межах дисциплін, які вони викладають) та керівниками кваліфікаційних робіт; факти порушення академічної доброчесності співробітниками університету виявляються передусім вищестоящими посадовими особами, у тому числі керівництвом структурних підрозділів, спеціалізованих вчених рад, оргкомітетів конференцій, редакцій наукових журналів.

4.3 Рішення щодо академічної відповідальності за порушення академічної доброчесності може прийматись особами, зазначеними у пункті 4.2 Положення, комісіями з академічної доброчесності та/або університетською Комісією з етики та управлінням конфліктами.

4.3.1 Викладач може призначати такі види академічної відповідальності для здобувачів вищої освіти, які порушили академічну доброчесність:

- зниження результатів оцінювання контрольної роботи, іспиту, заліку тощо;
- повторне проходження оцінювання контрольних робіт, іспитів, заліків тощо;
- призначення додаткових контрольних заходів (додаткові індивідуальні завдання, додаткові контрольні роботи, тести тощо).

4.3.2 Керівник кваліфікаційної роботи може призначати такі види академічної відповідальності для здобувачів вищої освіти, які порушили академічну доброчесність:

- зниження результатів оцінювання кваліфікаційної роботи;
- повторне виконання окремого розділу (розділів) кваліфікаційної роботи.

МОН України	Положення про академічну доброчесність та етику академічних взаємовідносин у Сумському державному університеті	Стор. 9
СумДУ		Версія 01

Деталізація академічної відповідальності може бути зазначена в регламенті дисципліни або регламенті виконання кваліфікаційної роботи.

4.3.3 Завідувачі кафедр, директори інститутів (декани факультетів) можуть призначати такі види академічної відповідальності для здобувачів вищої освіти, які порушили академічну доброчесність:

- повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми;
- повторне виконання кваліфікаційної роботи;
- проведення додаткової перевірки інших робіт, автором яких є порушник.

4.3.4 Завідувачі кафедр, директори інститутів (декани факультетів), керівники структурних підрозділів та проректори університету можуть призначати такі види академічної відповідальності співробітникам університету, які порушили академічну доброчесність:

- проведення додаткової перевірки на наявність ознак академічного плагіату всіх робіт, автором яких є порушник;
- відкликання з розгляду (друку) робіт, автором яких є порушник і підготовка яких була здійснена з порушенням академічної доброчесності.

4.3.5 Комісії з академічної доброчесності можуть призначати такі види академічної відповідальності:

- для здобувачів вищої освіти – виключення з рейтингу претендентів на отримання академічної стипендії або нарахування штрафних балів у такому рейтингу, позбавлення академічної стипендії;
- для співробітників університету – позбавлення права брати участь у конкурсах на отримання фінансування для проведення наукових досліджень та реалізації освітніх проектів, стипендій, грантів тощо.

4.3.6 Університетська Комісія з етики та управлінням конфліктами (крім призначення зазначених у пунктах 4.3.1-4.3.5 видів академічної відповідальності) може:

- призначати такі види академічної відповідальності для здобувачів вищої освіти:

- повідомлення суб'єкта, який здійснює фінансування навчання (проведення наукового дослідження), установи, що видала грант на навчання (дослідження), потенційних роботодавців, батьків здобувача вищої освіти про вчинене порушення;
- позбавлення права брати участь у конкурсах на отримання стипендій, грантів тощо;

МОН України	Положення про академічну доброчесність та етику академічних взаємовідносин у Сумському державному університеті	Стор. 10
СумДУ		Версія 01

- обмеження участі порушника в наукових дослідженнях, виключення з окремих наукових проєктів;
- рекомендувати до розгляду ректором, Вченою радою університету або іншими органами та посадовими особами (відповідно до розподілу повноважень) призначення для порушника таких видів академічної відповідальності:
 - для здобувачів вищої освіти:
 - позбавлення наданих університетом пільг з оплати навчання;
 - оголошення письмової догани із занесенням до особової справи порушника;
 - відрахування із закладу освіти;
 - для співробітників університету:
 - виключення із Вченої ради, дорадчих і робочих органів університету або обмеження права на участь у роботі таких органів на певний термін;
 - письмове попередження;
 - позбавлення почесних звань, нагород, стипендій тощо, присуджених університетом;
 - відмова в присвоєнні педагогічного звання, кваліфікаційної категорії;
 - звільнення.
- рекомендувати до розгляду Вченою радою університету (з подальшим клопотанням перед Міністерством освіти і науки України, Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти, іншими відомствами на національному та міжнародному рівнях) питання щодо призначення для співробітників університету таких видів академічної відповідальності:
 - позбавлення права брати участь у роботі визначених законом органів чи займати визначені законом посади;
 - позбавлення присвоєного педагогічного звання, кваліфікаційної категорії;
 - відмова у присудженні наукового (освітньо-творчого) ступеня чи присвоєного вченого звання;
 - позбавлення присудженого наукового ступеня чи присвоєного вченого звання.

4.4 За кожне порушення академічної доброчесності здобувачі вищої освіти і співробітники університету можуть бути притягнуті як до одного, так і

МОН України	Положення про академічну доброчесність та етику академічних взаємовідносин у Сумському державному університеті	Стор. 11
СумДУ		Версія 01

до кількох видів академічної відповідальності залежно від рішення вказаних вище комісій. Комісії можуть також розглядати питання щодо вчинення дій, які містять ознаки порушення академічної доброчесності, з наданням рекомендацій щодо притягнення до інших видів відповідальності, передбачених чинним законодавством України.

4.5 Застосування конкретного виду академічної відповідальності за порушення академічної доброчесності здійснюється з урахуванням:

- визнання порушником провини у порушенні академічної доброчесності, усвідомлення ним неприпустимості подальших порушень;
- факту співпраці з комісією або відмова від співпраці під час розгляду справи про порушення;
- факту першого порушення або систематичності вчинення порушень, їх сукупності;
- ступеню впливу порушення на репутацію університету, інституту (факультету), кафедри, наукової школи тощо;
- ступеню впливу порушення на якість та подальші результати навчання (для здобувачів вищої освіти) та здійснення освітньої і наукової діяльності (для педагогічних, науково-педагогічних та наукових працівників).
- інших обставин вчинення порушення.

4.6 У разі, якщо викладач, керівник кваліфікаційної роботи, завідувач кафедри, директор інституту (декан факультету), керівник структурного підрозділу університету, проректор університету не уповноважений приймати рішення про призначення окремих видів академічної відповідальності, він подає на ім'я ректора клопотання про створення комісії з академічної доброчесності для розгляду порушення або про розгляд порушення університетською Комісією з етики та управління конфліктами (відповідно до повноважень комісій щодо призначення видів академічної відповідальності, які зазначені у пунктах 4.3.5-4.3.6 Положення). У клопотанні вказується обґрунтована інформація по суті порушення та пропозиція щодо виду академічної відповідальності для порушника.

Не допускається подання клопотання без обґрунтованої інформації по суті порушення, з неправдивою (наклепницькою) інформацією про факт порушення, яка базується на неперевіраних фактах (носить характер припущення), анонімного клопотання.

Клопотання може бути також подано від імені здобувача вищої освіти у разі, якщо він став свідком порушення академічної доброчесності або готовий

МОН України	Положення про академічну доброчесність та етику академічних взаємовідносин у Сумському державному університеті	Стор. 12
СумДУ		Версія 01

надати обґрунтовану інформацію щодо скоєння порушення академічної доброчесності з боку іншого здобувача вищої освіти чи співробітника університету.

4.7 Процедура розгляду факту порушення академічної доброчесності комісією з академічної доброчесності або університетською Комісією з етики та управління конфліктами складається з таких етапів:

- інформування особи про підозру у скоєнні порушення академічної доброчесності;
- проведення службового розслідування;
- підготовка протоколу про результати службового розслідування з висновками та визначенням виду академічної відповідальності.

4.8 Розгляд факту порушення академічної доброчесності проводиться конфіденційно з інформуванням про хід розгляду справи лише членів комісій, вищестоящих посадових осіб та особи, що підозрюється у скоєнні порушення академічної доброчесності. При цьому особа, що підозрюється у скоєнні порушення академічної доброчесності, має право:

- ознайомитись із матеріалами, що розглядаються комісією, протоколом про результати службового розслідування та іншою інформацією, яка відноситься до розгляду факту порушення
- за власною ініціативою чи запитом комісії надавати письмові пояснення по суті справи, відмовитись від пояснень у разі запиту на їх надання від комісії;
- бути присутньою на засіданні комісії на етапі розгляду питання про притягнення її до академічної відповідальності.

4.9 Комісія з академічної доброчесності або університетська Комісія з етики та управління конфліктами розглядає порушення і виносить своє рішення на підставі обґрунтованої інформації по суті порушення, результатами службового розслідування та з урахуванням пункту 4.5 Положення.

4.10 У разі незгоди з рішенням особи, яка призначає конкретний вид академічної відповідальності за пунктами 4.3.1-4.3.4 Положення, або відповідної комісії щодо притягнення до академічної відповідальності особа, що звинувачена у порушенні, має право на апеляцію. Апеляція подається особисто порушником на ім'я ректора у десятиденний термін після оголошення рішення комісії. У разі надходження апеляції, ініціатором якої є здобувач вищої освіти, що навчається в університеті, або співробітник

МОН України	Положення про академічну доброчесність та етику академічних взаємовідносин у Сумському державному університеті	Стор. 13
СумДУ		Версія 01

університету, розгляд апеляції здійснюється апеляційною комісією, створеною за наказом (дорученням) ректора.

У разі надходження апеляції за заявами сторонніх осіб (а також на виконання доручень Міністерства освіти і науки України, відповідних державних установ) розгляд апеляції здійснюється за наказом ректора університетською Комісією з етики та управлінням конфліктами.

4.11 Апеляція розглядається відповідною комісією у тижневий термін з наступного дня після виходу наказу (доручення) ректора про розгляд апеляції, якщо інший термін не зазначено в наказі (дорученні). Висновки комісії оформлюються відповідним протоколом та подаються на розгляд ректору (або уповноваженій ним особі), який приймає остаточне рішення щодо результатів розгляду порушення (призначення виду академічної відповідальності, рекомендація щодо розгляду питання про призначення виду академічної відповідальності Вченою радою, тощо).

5 Порядок перевірки навчальних, кваліфікаційних, науково-методичних та наукових робіт на наявність ознак академічного плагіату

5.1 Перевірці на наявність ознак академічного плагіату обов'язково підлягають:

- навчальні (курсіві роботи (проекти), реферати тощо) та кваліфікаційні (атестаційні роботи (проекти)) роботи здобувачів вищої освіти, які на етапі подання роботи до захисту перевіряються безпосередньо керівником навчальної/кваліфікаційної роботи або відповідальними на кафедрі (за приналежністю роботи, яка перевіряється), що призначаються у встановленому порядку;
- науково-методичні роботи (підручники, навчальні посібники, конспекти лекцій, методичні вказівки), монографії, а також електронні твори (колекції матеріалів на ОСW, дистанційні курси, масові відкриті онлайн курси тощо), які на етапі рецензування перевіряються відповідальними на кожній кафедрі (за приналежністю роботи, яка перевіряється), що призначаються у встановленому порядку;
- наукові роботи (рукописи статей, тези доповідей, які надходять до редакцій наукових журналів або оргкомітетів заходів наукового, науково-технічного і науково-методичного спрямування (конференцій, семінарів, далі – конференцій), дисертації), які на етапі подання роботи в редакційну колегію журналу, в оргкомітет конференції, до розгляду

МОН України	Положення про академічну доброчесність та етику академічних взаємовідносин у Сумському державному університеті	Стор. 14
СумДУ		Версія 01

спеціалізованою вченою радою (залежно від типу роботи) перевіряються відповідальним секретарем наукового журналу (відповідальним секретарем конференції, секретарем спеціалізованої вченої ради) або іншими особами, що призначаються розпорядженням головного редактора наукового журналу (голови організаційного комітету конференції, голови спеціалізованої вченої ради, декана факультету або завідувача кафедри) відповідно до типу роботи;

- заключні звіти за результатами виконання НДР, що фінансуються за рахунок державного та/або місцевого бюджетів, які перед поданням на затвердження до НДЧ перевіряються науковим керівником НДР або іншими особами, що можуть призначатися розпорядженням проректора з наукової роботи.

Перевірка всіх видів робіт на наявність ознак академічного плагіату обов'язково передує всім іншим процедурам розгляду.

5.2 Перевірка всіх видів робіт проводиться за допомогою програмно-технічних засобів (далі – програми), які дозволяють згенерувати звіт за результатами перевірки (далі – звіт) зі встановленням факту наявності чи відсутності текстових та (або) ілюстративних запозичень.

5.3 Програми можуть знаходитись у відкритому доступі або надаватись університету компаніями-розробниками на платній чи безоплатній основі. При цьому для підвищення об'єктивності перевірки для науково-методичних робіт, монографій, електронних творів і наукових робіт рекомендовано застосування принаймні двох програм. Залежно від поставленого завдання (перевірка тексту, таблиць, ілюстрацій тощо) особа, яка здійснює перевірку, самостійно обирає програму, функціональні можливості якої в максимальній мірі задовольняють поставленому завданню.

5.4 Алгоритм перевірки роботи на наявність ознак академічного плагіату визначається окремою інструкцією.

5.5 У разі, якщо за результатами відповідного аналізу звіту перевірки роботи на наявність ознак академічного плагіату встановлено коректність посилань на першоджерело для текстових та/або ілюстративних запозичень, то робота (залежно від її типу) допускається до захисту, рецензування або розгляду, рекомендується до друку, вважається такою, що пройшла внутрішнє рецензування.

5.6 Доцільність більш детального аналізу роботи визначає особа, відповідальна за перевірку. За необхідності для детального аналізу робіт можуть залучатись експерти:

МОН України	Положення про академічну доброчесність та етику академічних взаємовідносин у Сумському державному університеті	Стор. 15
СумДУ		Версія 01

- для навчальних та кваліфікаційних робіт здобувачів вищої освіти, науково-методичних робіт, монографій, електронних творів – з числа висококваліфікованих спеціалістів, що працюють на кафедрі, розпорядженням завідуючого кафедрою. За необхідності до складу комісії залучаються представники кафедр інституту (факультету), представники кафедр інших інститутів (факультетів);
- для наукових робіт – з числа членів редакційної колегії розпорядженням головного редактора наукового журналу, з числа членів організаційного комітету розпорядженням голови організаційного комітету конференції, з числа членів спеціалізованої вченої ради розпорядженням голови спеціалізованої вченої ради, з числа висококваліфікованих спеціалістів, що працюють на кафедрі розпорядженням декана факультету або завідувача кафедри (залежно від типу роботи);
- для заключних звітів за результатами виконання НДР, що фінансуються за рахунок державного та/або місцевого бюджетів – з числа провідних вчених університету із відповідної галузі знань або наукового напрямку.

5.7 Якщо в результаті детальної перевірки роботи встановлено наявність незначних технічних помилок, що виявлені в оглядовій частині роботи, яка не описує безпосереднє авторське дослідження, виявлені текстові, ілюстративні запозичення та парафраза без належного посилання на першоджерело, така робота повертається автору на доопрацювання з можливістю надання на повторну перевірку. Причини повернення роботи зазначаються у протоколі перевірки. Після виправлення всіх зауважень відповідальний за перевірку (за необхідністю – із залученням експерта) проводить повторний детальний аналіз роботи та, у разі позитивного рішення (залежно від типу роботи), вона допускається до захисту, рецензії або розгляду, рекомендується до друку.

5.8 Якщо в результаті детальної перевірки роботи відповідальним за перевірку (за необхідністю – із залученням експерта) встановлено факт наявності навмисних текстових та ілюстративних спотворень, спроб укриття запозичень, наявності у роботах ідей та наукових результатів, які отримані іншими авторами або інші прояви академічного плагіату, то вона (залежно від типу роботи) не допускається до захисту, рецензування або розгляду, не рекомендується до друку, вважається такою, що не пройшла внутрішнє рецензування. В такому випадку автор (автори) роботи притягаються до академічної відповідальності. Причини недопущення роботи до захисту рецензування або розгляду (відсутність рекомендації до друку), а також вид академічної відповідальності зазначаються у протоколі перевірки. Залежно від

МОН України	Положення про академічну доброчесність та етику академічних взаємовідносин у Сумському державному університеті	Стор. 16
СумДУ		Версія 01

запропонованого виду академічної відповідальності рішення приймається уповноваженою особою або комісією у відповідності до пункту 4.3 Положення. У разі виявлення зазначених вище фактів при перевірці заключних звітів за результатами виконання НДР за рахунок державного та/або місцевого бюджетів, вони рекомендуються для обов'язкового доопрацювання авторським колективом (без виділення додаткового фінансування).

5.9 У разі надходження апеляції за заявами сторонніх осіб або незгоди автора (авторів) роботи з результатами перевірки процедура подання та розгляду апеляції визначається пунктами 4.10 і 4.11 Положення.

6 Заходи з попередження порушень академічної доброчесності в освітньо-науковій діяльності

Попередження порушень принципів академічної доброчесності та етики академічних взаємовідносин в академічному середовищі університету здійснюють організаційно-методичні та наукові підрозділи університету проведенням комплексу профілактичних заходів, основні з яких полягають в:

- інформуванні здобувачів вищої освіти та співробітників університету про необхідність дотримання правил Кодексу корпоративної культури СумДУ, Кодексу (Кодексів) академічної доброчесності, виконання цього Положення та інших загальнодержавних і внутрішньоуніверситетських нормативних документів, правил академічної етики;
- підписанні здобувачами вищої освіти та співробітниками університету Декларації про дотримання принципів академічної доброчесності;
- організації заходів з популяризації основ інформаційної культури;
- викладанні основ академічної доброчесності та етики академічних взаємовідносин в окремому блоці дисципліни «Основи академічного письма»;
- формуванні завдань для навчальних та кваліфікаційних робіт з використанням педагогічних інновацій, що сприяють розвитку творчого підходу здобувачів вищої освіти до їх виконання;
- розповсюдженні методичних матеріалів з уніфікованим визначенням вимог щодо належного оформлення посилань на використані у письмових роботах;

МОН України	Положення про академічну доброчесність та етику академічних взаємовідносин у Сумському державному університеті	Стор. 17
СумДУ		Версія 01

- щорічному проведенні заходів з питань впровадження академічної доброчесності в освітньо-наукову діяльність університету для здобувачів вищої освіти та співробітників університету;
- проведенні семінарів з представниками компаній-розробників програм перевірки робіт на наявність ознак академічного плагіату для здобувачів вищої освіти, наукових, науково-педагогічних і педагогічних працівників (окремо для кожної групи);
- створенні інформаційних та методичних матеріалів, присвячених інформаційній грамотності та попередженню плагіату;
- розробці спільно з представниками роботодавців інформаційних матеріалів щодо корпоративної культури на робочому місці та переваг чесного навчання;
- створенні та розміщенні в університеті матеріалів, присвячених популяризації принципів академічної доброчесності серед осіб, що здобувають вищу освіту або науковий ступінь (банери, інфографіка, відео ролики, роздаткові матеріали тощо);
- розміщенні в інституційному репозитарії СумДУ кваліфікаційних робіт здобувачів вищої освіти (в обов'язковому порядку після їх захисту), наукових та методичних робіт науково-педагогічних працівників для забезпечення прозорості, чесності, відповідальності та інших принципів академічної доброчесності, згідно положення «Про Інституційний репозитарій eSSUIR Сумського державного університету» та актуальної версії наказу «Про наповнення архіву та інституційного репозитарію кваліфікаційними випускними роботами».

7 Прикінцеві положення

7.1 Положення вводиться в дію з наступного дня після його затвердження наказом ректора.

7.2 Зміни та доповнення до Положення можуть вноситися наказом ректора або наказом ректора за рішенням Вченої ради університету або відповідного дорадчого органу. У такому ж порядку Положення скасовується.

7.3 Відповідальність за актуалізацію Положення та контроль за виконанням його вимог несуть посадові особи університету відповідно до їх функціональних обов'язків.

МОН України	Положення про академічну доброчесність та етику академічних взаємовідносин у Сумському державному університеті	Стор. 18
СумДУ		Версія 01

7.4 Визначити такими, що втратили чинність, «Положення про перевірку наукових, навчально-методичних, кваліфікаційних та навчальних робіт на академічний плагіат», затверджене наказом ректора №0562-І від 15.06.2015 р. та наказ ректора №0424-І від 31.05.2018 р. «Щодо особливостей процедури перевірки академічних текстів на плагіат».

Положення розглянуто та схвалено Вченою радою СумДУ
 Протокол №09 від 21 лютого 2019р.

Голова Вченої ради А.В. Васильєв

Вчений секретар А.І. Рубан

Відповідальний за укладання Положення:
 Керівник групи
 сприяння академічній доброчесності А.Є. Артюхов

ПОГОДЖЕНО:

Перший проректор В.Д. Карпуша

Проректор з науково-педагогічної роботи В.О. Любчак

Проректор з наукової роботи А.М. Черноус

Начальник ОМУ В.Б. Юскаєв

Директор ДРП Д.Л. Циганюк

Директор бібліотеки Т.О. Маринич

Начальник НДЧ Д.І. Курбатов

Начальник ЦНТЕІ С.М. Гудков

Студентський ректор В.В. Ніконенко

Начальник юридичного відділу О.М. Кузікова